

กลุ่มประกอบการธุรกิจขยะ/พลังงาน

กลุ่มกิจกรรมธุรกิจระยะ/พลังงาน

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 - กรมควบคุมมลพิษ
 - สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- กระทรวงอุตสาหกรรม
 - กรมโรงงานอุตสาหกรรม
- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
 - กรมวิชาการเกษตร
- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
 - กรมประมง
- กระทรวงสาธารณสุข
 - สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
- กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
 - สำนักงานพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ
- กระทรวงพลังงาน
 - กรมธุรกิจพลังงาน

- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- องค์กรพัฒนาเอกชน
 - มูลนิธิสวนแก้ว
 - มูลนิธิเพื่อการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและพลังงาน
- สมาคมสร้างสรรค์ไทย (ตาวีเศษ)

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะ

- พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 เพื่อป้องกันปัญหาความเสื่อมโทรมของคุณภาพสิ่งแวดล้อม เช่น ดินเสีย น้ำเสีย อากาศเป็นพิษ ป่าไม้ต้นน้ำถูกทำลาย โดยส่งเสริมให้ประชาชนและองค์กรเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม
- พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 เพื่อคุ้มครองประชาชนด้านสุขลักษณะและอนามัยสิ่งแวดล้อม หรือการสุขาภิบาล
- พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ควบคุมพฤติกรรมของบุคคลในการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองในที่หรือทางสาธารณะ
- พระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. 2535 กำกับดูแลและป้องกันเกี่ยวกับการอนามัยสิ่งแวดล้อม คุ้มครองประชาชนด้านสุขลักษณะและการอนามัย

- พระราชบัญญัติให้อำนาจองค์การปกครองส่วนถิ่นแต่ละประเภท ได้แก่ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. 2489
- พระราชบัญญัติสภาพตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537
- พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496
- พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 ให้กรุงเทพมหานครมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการในเขต กรุงเทพมหานครในเรื่องดังต่อไปนี้ ได้แก่ การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง
- พระราชบัญญัติรักษาคลอง รัตนโกสินทร์ศก 121 ห้ามมิให้ผู้หนึ่งผู้ใดเอาหยากเยื่อ ฝุ่น ฝอย หรือสิ่งโสโครกเททิ้งลงในคลอง
- พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. 2456 ห้ามมิให้ผู้ใดเท ทิ้ง หรือทำ ด้วยประการใด ๆ ให้หิน กรวด ทรายดิน โคลน สิ่งของหรือสิ่งปฏิกูลใด ๆ

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะ (ต่อ)

- พระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 กำหนดให้เทศบาล เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจและ หน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง
- พระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พ.ศ. 2485 ห้ามมิให้ผู้ใดทิ้งมูลฝอย ซากสัตว์ ซากพืช ถ้ำถ่าน หรือสิ่งปฏิกูลลงในทางน้ำ ชลประทาน หรือทางน้ำ
- ประมวลกฎหมายอาญา ห้ามผู้ใดทำให้เกิดปฏิกูลแก่น้ำในบ่อ สระ หรือที่ขังน้ำ อันมีไว้สำหรับประชาชนใช้สอย
- พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 ในเขตอุทยานแห่งชาตินั้น ห้ามการทิ้งขยะมูลฝอยหรือสิ่งต่าง ๆ
- พระราชบัญญัติรักษาคลองประปา พ.ศ. 2526 ห้ามมิให้ผู้ใดเทหรือทิ้งสิ่งใด ๆ หรือระบายหรือทำให้น้ำโสโครกลงไปในคลองประปา คลองรับน้ำ หรือ คลองขังน้ำ

- พระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. 2535 การห้ามทิ้งขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล น้ำ เสีย น้ำ โสโครกรวมทั้งเศษหิน ดินทรายและสิ่งอื่นในเขตทางหลวง
- พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 จัดระบบบริหารที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมดูแลวัตถุอันตราย
- พระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 กำหนดมาตรฐานสำหรับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
- พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 การใช้ที่ดินในเขตเมืองเพื่อสร้างหรือพัฒนาเมืองเพื่อให้มีหรือทำให้ดียิ่งขึ้นถูกสุขลักษณะ
- พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 การห้ามทิ้งสิ่งปฏิกูลมูลฝอย ในที่สาธารณะและสถานสาธารณะ
- พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 เพื่อควบคุมโรงงานมิให้ก่อผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญ

ด้านกฎหมาย

- 1) กฎหมายเกี่ยวกับการจัดการขยะขาดความเป็นเอกภาพในการบริหารจัดการ รวมถึงอำนาจหน้าที่และการบังคับใช้ ตลอดจนหน่วยงานที่รับผิดชอบหลัก
- 2) กระบวนการบังคับใช้กฎหมายยุ่งยากซับซ้อนไม่สามารถที่จะดำเนินคดี กับผู้กระทำความผิดได้ในทันที -
- 3) ขาดผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญและความชำนาญในการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ การจัดการขยะให้มีประสิทธิภาพ
- 4) ขาดการควบคุมการจัดการขยะมูลฝอยติดเชื้ออย่างมีประสิทธิภาพ
- 5) ไม่ได้นำหลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่ายมาใช้อย่างเหมาะสม
- 6) ยังขาดหลักเกณฑ์มาตรฐานการจัดการขยะมูลฝอยที่มีประสิทธิภาพสำหรับองค์การ ตั้งแต่ต้นทางถึงปลายทาง ได้แก่ การคัดแยกการเก็บรวบรวม การขนส่ง การนำไปใช้ประโยชน์อย่างอื่น ตามหลัก 3Rs
- 7) ขาดกลไกส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการใช้บังคับกฎหมาย
- 8) ขาดการจัดการขยะอันตรายชุมชนอย่างเป็นระบบ

ด้านการส่งเสริมการจัดการขยะมูลฝอยที่มีประสิทธิภาพ

- 1) ขาดนโยบายที่ส่งเสริมให้เกิดการบูรณาการในการจัดการขยะของท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง
- 2) ขาดแผนบูรณาการการจัดการขยะอย่างครบวงจรที่จะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและใช้ ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า
- 3) ขาดการกำหนดมาตรการส่งเสริมและจูงใจการมีส่วนร่วมจากประชาชนที่เป็นรูปธรรม อย่างต่อเนื่องและประชาชนยังขาดจิตสำนึกในการคัดแยกและจัดการขยะ

หน่วยงานที่รับผิดชอบจัดการเกี่ยวกับพลังงาน

- สำนักงานคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี
- กองเชื้อเพลิงธรรมชาติ กองวิเคราะห์ (ฝ่ายวิเคราะห์เชื้อเพลิงธรรมชาติ) กรมทรัพยากรธรณี และกองอุตสาหกรรมน้ำมัน สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม
- กรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม
- กองควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิงและก๊าซ กรมโยธาธิการ กระทรวงมหาดไทย
- สำนักงานน้ำมันเชื้อเพลิง กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์
- รัฐวิสาหกิจ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) ส่วนการไฟฟ้านครหลวง (กฟน.) และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (กฟภ.)
- รัฐวิสาหกิจด้านน้ำมัน และก๊าซธรรมชาติ จากกระทรวงอุตสาหกรรม ได้แก่ บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) และ บริษัท บางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน)

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการพลังงาน

- พระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. 2514 กำหนดให้ปิโตรเลียมเป็นของรัฐ ผู้ใดสำรวจหรือผลิต ปิโตรเลียมต้องได้รับสัมปทาน และเมื่อได้รับสัมปทานแล้วจะต้องปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ ยังกำหนดถึงประโยชน์ สิทธิและหน้าที่ของผู้รับ สัมปทานรวมทั้งข้อจำกัดสิทธิในการส่งปิโตรเลียมออกนอกราชอาณาจักร ในกรณีจำเป็นเกี่ยวกับความปลอดภัยของประเทศ หรือเพื่อให้มีปิโตรเลียมเพียงพอ กับความต้องการใช้ภายในราชอาณาจักรและเมื่อผู้รับสัมปทานดำเนินการผลิตแล้วจะต้องชำระค่าภาคหลวง
- พระราชบัญญัติองค์การร่วมไทย – มาเลเซีย พ.ศ. 2533 การจัดตั้งองค์การร่วมเพื่อแสวงประโยชน์จากทรัพยากรในพื้นที่ใต้ทะเล และไหล่ทวีปของประเทศทั้งสองในอ่าวไทย
- พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับสถานที่ผลิตปิโตรเลียมในทะเล พ.ศ. 2530 ให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือไทยมีอำนาจหน้าที่ในการ ดำเนินการป้องกันและระงับการกระทำที่เป็น การก่อวินาศกรรมสถานที่ผลิตปิโตรเลียมในทะเล ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะและไหล่ทวีปดังกล่าว และมีอำนาจสืบสวนสอบสวนเบื้องต้น
- พระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ควบคุมเกี่ยวกับการค้าน้ำมันมี ลักษณะที่ไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ของการประกอบกิจการค้าน้ำมันในปัจจุบัน
- พระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. 3535 กำกับ ดูแล ส่งเสริม และสนับสนุนให้ผู้ที่อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายมีการอนุรักษ์พลังงานด้วยการผลิตและการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพและประหยัด
- พระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ติดตามดูแล ประสานและเร่งรัดการดำเนินการของหน่วยงานต่างๆ ที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับพลังงาน

ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญ

ด้านกฎหมาย

- พระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. 2550 ซึ่งให้จัดตั้งองค์กรอิสระ คือ กกพ. ทำหน้าที่กำกับดูแลการประกอบกิจการ พลังงาน แต่ไม่รวมถึงน้ำมันเชื้อเพลิงทำให้ กกพ. ไม่สามารถใช้อำนาจหน้าที่กำกับกิจการพลังงานทั้งหมดได้ และบางเรื่องก็มีความทับซ้อนกับอำนาจของคณะกรรมการต่างๆ ได้
- พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 กำหนดมาตรการจูงใจการลงทุนไว้หลายประการ แต่เป็นประโยชน์ต่อการลงทุนในธุรกิจพลังงานทางเลือกทั้งสิ้น
ดังนั้น กฎหมายเกี่ยวกับธุรกิจพลังงานทางเลือกจะมืออยู่อย่างไร จะเป็นตัวส่งเสริมหรือเป็นอุปสรรคต่อธุรกิจพลังงานทางเลือกอย่างไร และมีการนำไปใช้บังคับอย่างไร ธุรกิจพลังงานทางเลือกมีอยู่สี่กลุ่ม คือ กลุ่มกฎหมายนโยบาย กลุ่มกฎหมายกำกับดูแลธุรกิจผลิตและจำหน่ายไฟฟ้าจากพลังงานทางเลือก กลุ่มกฎหมายด้านกำกับดูแลธุรกิจ ผลิตและจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงจากพลังงานทางเลือกและกลุ่มกฎหมายด้านมาตรการจูงใจ การลงทุนในธุรกิจพลังงานทางเลือกแต่ละกลุ่มประกอบด้วยกฎหมายหลักและกฎหมายลำดับรองเป็นจำนวนมาก และมีทั้งกฎหมายที่เป็นตัวส่งเสริมและที่เป็นอุปสรรคต่อธุรกิจพลังงานทางเลือกอันควรต้องมีพัฒนาไปตามนโยบายและแผนพัฒนา